

Випалювання стерні

Попередня інформація

Випалювання – підпалювання сухої рослинності з метою швидкого озеленення луку (пасовиська) або вигнання мисливсько-промислових тварин під час полювання. Стерня – нижня частина стебел сільськогосподарських культур, яка залишилася на корінні після збирання урожаю.

Восени на сільськогосподарських полях залишається суха солома – поживні рештки, які не використовуються ні на корм, ні на підстилку. Окрім того, в природі часто зустрічаються покинуті поля, які заростають багаторічними бур'янами та березовим самосівом. В таких умовах цілком природним виглядає пошук найбільш простого, дешевого та швидкого способу зберегти плодючість ґрунтів. На жаль, багато господарств та місцеві мешканці таким способом вважають спалювання сухої трави, стерні та соломи. Цьому великою мірою, сприяють традиційні уявлення про те, що при спалюванні сухої трави попіл слугує добривом та прогріває землю і у такий спосіб пришвидшує ріст молоді прорості.

Однак, насправді стихійне спалювання трави тільки погіршує ситуацію. Натуральні добрива – поживні органічні рештки – не повертаються в ґрунт, оскільки вони не перегнивають, а, згоряючи, змиваються поверхневим стоком. Як наслідок, плодючість ґрунтів знижується. Чагарники та дерева, що вигоряють на берегах водойм, більше не виконують своїх протиерозійних функцій. Як наслідок, пришвидшується деградація ґрунтів. Мешканці сіл, які бояться неконтрольованого полум'я, що було запущене сусідами, часто починають зустрічне випалювання, що перетворює підпалювання сухої трави у масове лихо.

Випалювання сухої рослинності на сільськогосподарських землях є основною причиною переважної більшості лісних пожеж та навіть пожеж у населених пунктах. Збитки при цьому можуть суттєво перевищувати доходи держави від діючого лісового господарства. Однак окрім лісів пожежі зачіпають також і інші природні території: сільськогосподарські поля, сінокоси та випаси, болота. Беручи до уваги вагомий вплив методів вогневої очистки, що застосовуються у сільському господарстві, на виникнення природних пожеж, стає очевидною необхідність повернення до розумного довгострокового планування, втілення нових, невиснажувальних для плодючості ґрунтів технологій, відновлення захисних лісових смуг, природоохоронних та протиерозійних лісів. Такі заходи сприятимуть відмові від рудиментарної звички випалювати траву.

Що можна зробити?

Обговоріть поточну ситуацію та аргументуйте свій вибір.

Коли ви їдете на природу восени чи ранньою весною, ви бачите, що сільськогосподарські працівники або селяни підпалюють стерню поблизу лісу чи лугу. Що зробити у такій ситуації?

- Зупиняйтеся та пояснюйте, що підпал стерні погано впливає на ґрунт, знищуючи велику кількість корисних безхребетних в його верхньому шарі, а крім того може стати причиною пожежі в сусідньому лісі, на лугу або навіть перекинутися на будівлі.
- Телефонуйте в поліцію чи викликайте пожежників.
- Телефонуйте в місцеву чи районну адміністрацію.
- Обурюйтеся необережністю цих людей, але спеціально нічого не розпочинайте.
- Приймайте рішення ініціювати серед місцевих мешканців інформаційну кампанію про шкоду від спалювання стерні.
- Робіть ще щось.

Інформаційна кампанія

Для боротьби з підпалами трави необхідно провести серйозну агітаційну роботу. А для успішної пропаганди важливо добре уявляти собі вихідну ситуацію: що думають люди про шкоду та користь від спалювання трави, чи вони самі її підпалюють тощо.

Опитування нижче може слугувати для ініціювання інформаційної кампанії на місцевому рівні.

Від чого найчастіше стаються трав'яні пожежі?

- Незагашені вогнища.
- Непогашені недопалки.
- Траву підпалюють діти від пустощів.
- Сільськогосподарські випали (для того, щоб позбутися сухої трави).
- Навмисне підпалювання трави (без нагляду).
- Скло, сонце (у спеку та посуху).
- Інші.

Якої шкоди завдають підпалювання трави?

- Стаються лісові пожежі.
- Стаються пожежі у поселеннях.
- Згоряє усе живе (тварини, комахи, гнізда птахів).
- Згоряє плідючий шар ґрунту.

- Дим забруднює атмосферу.
- Не завдає шкоди.
- Не знаю.

Що слід зробити для того, щоб запобігти трав'яним пожежам?

- Проводити уроки в школах про шкоду підпалювання трави.
- Проводити масову пропаганду проти підпалювання трави за допомогою засобів масової інформації.
- Гасити трав'яні пожежі, створювати місцеві бригади для гасіння трави, що горить.
- Вживати попереджувальних заходів (прибирання сухої трави, протипожежні ривчаки, штрафи за підпали трави тощо).
- Підпалювати траву під наглядом (контрольовані випали).
- Все і так добре. Непотрібно нічого робити.

Джерело – бюлетень "Відродимо наш ліс", 2/2006, Грінпіс Росія.